СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 125. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, субота, 31-го травня 1947. No. 125. JERSEY CITY and NEW YORK, Saturday, May 31, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в злуч. держ. америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

СЕНАТ УХВАЛИВ ЗНИЖКУ ПОДАТКІВ ВІД 1. ЛИПНЯ

Вашингтон 28 травня. — Сенат ухвалив 52 голосами проти 34 податковий законопроект, на підставі якого 49,000,000 людей мали б дістати знижку особисто-доходового податку з днем 1 липня б. р. Палата репрезентантів уже давніше прийняла податковий бил, який передбачує знижку податків від 1 січня б. р. Надіються, що вирівнання незгідностей перейде швидко на конференції представників обох конгресових палат.

ПРЕЗИДЕНТ ВЕРТАЄТЬСЯ ДО БІЛОГО ДОМУ.

Ґрендвю, Мо., 29 травня. — Президент Гері С. Труман радісно сповістив пресових кореспондетів, що він плянує вернутися негайно до Білого Дому. Лікарі впевнили його, що його 94-літня мати настільки видужала, що нема небезпеки катастрофи. На другий тиждень президент поїде знова до Канзас Сіті, в сусідстві Ґрендвю, щоб узяти участь у параді свого полку піхоти у якім він служив під час першої війни.

ЦІЛИЙ РОБІТНИЧИЙ ЗАКОНОПРОЕКТ ВИРІВНАНИЙ НА КОНФЕРЕНЦІЇ.

Вашингтон. — За виімком одної постанови конференція обох палат конгресу вигладила всі інші різниці в новім робітничім законопроекті Тефта-Гартлія. Під час переговорів прийнято в засаді лагідніший бил, ухвалений сенатом, і лише деякі менше важні постанови палати послів увійшли у новий спільний законопроект. Мабуть чи не найважнішою постановою у спільним з[illegible]і є заборона „замкненого заводу"; да[illegible]мога, щоб призначити 80 днів на переговори і прослідження положення у страйках, які мають загально-краеве значення. У проекті міститься теж довгий список несправедливих робітничих практик; дальше є заборона другорядних бойкотів і юрисдикційних страйків, а коли б вони трапилися, тоді підприємці мали б право позивати юнії перед суд за відшкодування. Ще лише одна постанова має бути вирівнана, а це зясування, кого треба вважати за фармерського робітника.

НОВИЙ РЕДАКТОР „НАРОДНОЇ ВОЛІ".

Скрентон, Па. — У виданні тижневика „Народна Воля", органу Українського Робітничого Союзу з 29 травня, находиться звіт з річного засідання Головної Ради цеї організації, а в ньому при кінці поміщений такий уступ:

„Після того, як т. М. Цеглинський віс свою резигнацію зі становища редактора Народної Волі, Головна Рада призначила за редактора Союзової газети Данила Лобая з Торонта".

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПРОПАГАНДА ЙШЛА З БІЛОГО ДОМУ.

Вашингтон. — Підкомітет Неамериканських Діянь звідомляє, що під час переводження допитів у фільмових заводах у Галивуді, в Каліфорнії, вона найшла сідоцтва на доказ, що з Білого Дому йшов натиск на продукцію фільм з комуністичною пропагандою. Підкомісія не каже виразно, за котрого президента йшов такий натиск, одначе всі признаки вказують, що це було підчас війни, отже за часів през. Рузвелта. Допити виказали теж, що Краєва Рада Робітничих Віносин помагала комуністам осягнути контролю над фільмовою промисловістю. Переслухання перед повною Комісією почнуться 16 червня. Одним з перших свідків має бути Ганс Айслер, брат головного підпольного большевицького диктатора, Ґергарда Айслера. Найважнішими пропагандистами були письменщики, які приготовляли сценерія для фільм і діставали за це від $500 до $5,000 тижнево.

ВІДКИНУЛИ ПІДВИШКУ У ФАБРИЦІ ФОРДА.

Дітройт. — Автомобілева юнія у Форд Мотор Компані, яка обеднює 130,000 робітників, відкинула плян підприємства, щоб робітникам дати підвишку по 15 ц. на годину. Юнія твердить, що це лише підвишка на 11½ ц., бо у ній не сказано нічого про доплату до пенсійного фонду на старість. Не зважаючи на цю невдачу, підприємство Форда підготовляє плян підвищити на 10% платню постійним робітникам вже від 1 червня. При нагоді підвишки признано робітникам 6 платних свят у році, як це зробили вже інші підприємства.

ПЛІТ ПОНАД ГРАНИЦЮ МЕКСИКА.

Вашингтон. — Дорадники департаменту рільництва вийшли з домаганням, щоб на границі Мексика поставити пліт і так перешкодити поширенні писково-ратичної недуги серед худоби в стейтах. Недугу заволочено до Мексика з Арґентини, а тепер вона робить великі спустошення серед головнів худоби в Злучених Державах.

Зазив до тотальної промислової мобілізації проти тотальної війни

Ню Йорк, 29. травня. — Зазив до конгресу, щоб він перевів тотальний плян мобілізації краєвої господарки, щоб ми могли витримати удар тотальної війни, проголосив ген. Брегон Сомервел, командант помічних сил для обслуги армії під час війни. Сомервел сказав це на обіді Ради Краєвої Промислової Конференції в готелі Валдорф-Асторія. Він остеріг учасників перед можливістю кінцевої війни у світі, яка принесе загальне знищення. На його думку Росія змобілізує проти Злучених Держав цілу Евразію і виконає скомбіновану атаку на нас. Коли ми не всилі перешкодити такому нападові, то мусимо бути готові виграти війну, твердив Сомервел.

МАРШАЛ І ГУВЕР ЗА ВАЖНУ ВОДНУ ДОРОГУ ДО МОРЯ.

Вашингтон. — Секретар стейту Маршал заявив свою згоду перед сенатською Підкомісією Закордонних Справ, щоб ріку св. Лаврентія, на границі Канади, розбудувати на спільну водну дорогу до океану для оборонних цілей. Цей проект мав би потягнути за собою видатки у висоті $500,000,000. Перед Маршалом одобрив цей проект бувший президент Герберт Гувер. Ця водна дорога була б теж придатна на те, щоб переводити направу кораблів у середині краю як для Стейтів так і Канади, вказував Маршал.

НОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ В НІКАРАҐВІ.

Вашингтон. — Переворот в республиці Нікараґві в Центральній Америці, перестане притокою для департаменту стейту для вмішування у справи республики .За останіми вістями конгрес Нікараґви заявив, що дотеперішній президент Леонардо Арґельо неспосібний справувати свій уряд, тому на його місце покликаний тимчасово Лякайо Сакаса. У Нікараґві нема уряду віцепрезидента.

Суперечності в справі контролі атомової енергії

АМЕРИКА, АНГЛІЯ І КАНАДА НІКОЛИ НЕ ПОГОДЯТЬСЯ НА СОВЄТСЬКЕ "ВЕТО".

Лейк Соксес, Н. Й., 28. травня. — Сьогодні на засіданні Комітету О.Д. до справ контролі атомової енергії совєтський представник Громико видвигнув знову противорічності в справі міжнародньої контролі атомової енергії. Він критикував насамперед американський план виключити справу атомової енергії зі загальн го роззброєння, як теж американський спротив віддати кінцеве рішення в справах покарання порушників міжнародніх зобовязань щодо контролі атомової енергії Раді Безпеки, де великодержавам прислуговує право вета. Представники Злучених Держав, Великої Британії та Канади по черзі заявили, що вони ніколи не погодяться на право вета в Раді Безпеки в справі контролі атомової енергії та покарання порушників цеї контролі.

АКЦІЯ О.Д. В СПРАВІ ХАРЧОВОЇ ДОПОМОГИ ЗНИЩЕНИМ КРАЇНАМ.

Лейк Соксес, Н. Й., 28. травня. — Генеральний секретар О.Д. Триґва Лі звернувся до 55 членів О.Д. з пропозицією, щоб вони подали точні дані чим і як вони можуть допомогти зменшити харчову крізу в знищених війною країнах після розвязання УНРРА. На підставі зібраних даних відповідна комісія зможе узгіднити засяг та характер допомоги найбільш потребуючим країнам, до яких зараховується Австрію, Мадярщину, Італію, Грецію, Польщу та Югославію. Натомість не має згадки про Україну, хоча там харчове положення без сумніву критичніше, ніж в бульякій з названих країн.

ЖИДІВ І АРАБІВ ВИКЛЮЧЕНО ЗІ ШТАБУ ПАЛЕСТИНСЬКОЇ КОМІСІЇ О. Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 28. травня. — Генеральний секретар О.Д. Триґва Лі заявив сьогодні, що він виключив одного жида і одного араба зі свого штабу, приділеного до Палестинської Провірочної Комісії О.Д., щоб завчасу виключити всяку критику щодо штабу. Проте, жидів і арабів не допускається тільки до важливіших та відповідальних постів в згаданій комісії, натомість подібного рішення не видано як іде про штаб взагалі.

БРИТАНСЬКІ ЛЕЙБОРИСТИ ПРОТИ ДАЛЬШОЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПОЗИЧКИ.

Марґейт, Англія, 28. травня. — На сьогоднішній сесії 46-го річного зібрання британської лейбористської партії обговорювано головно економічні проблеми країни. Зі слів багатьох промовців виходить, що більшість британської урядової партії противиться дальшим позичкам від Злучених Держав і видвигається насамперед потребу збільшити та зрівноважити британську закордонну торгівлю. Дебати відкрив лорд президент Ради Герберт Моррісон і він теж повідомив, що британько-совєтські торговельні переговори продовжуються успішно і вже в короткому часі могли б довести до корисного результату. Моррісон заявив, що совєтсько-британський торговельний дговір міг би причинитися до кращого порозуміння обидвох країн теж і в інших справах.

ДО БЕЛЬҐІЇ ПРИЙДЕ ДАЛЬШИХ 20,000 СКИТАЛЬНИКІВ; БОЛЬШЕВИКИ ПРОТЕСТУЮТЬ.

Брюсель, Бельґія, 28. травня. — Сьогодні тут офіціяльно повідомлено, що в найближчих двох місяцях до Бельґії прийде дальших 20,000 скитальників з американських зон Німеччини і Австрії. Вони працюватимуть в копальнях вугілля, де вже працює біля 6,000 їх товаришів. Франсуа Вінк, головний заступник міністра вуглевої промисловості, вернувши з Німеччини заявив, що бельґійські власті задумують підписати подібний договір теж з британським військовим управлінням, що дозволило б їм заанґажувати ще біля 15,000 робітників зпоміж скитальників в британській зоні. Перед війною в бельґійських копальнях працювало біля 30,000 закордонних робітників і таку саму кількість планується заанґажувати тепер. Скитальники, які зголошуються на працю до Бельґії, подають головно Польщу і Балтицькі держави як країни свого походження. Тому, що між ними є багато українців, совєтський амбасадор — як повідомляють неофіціяльно — зложив усний протест проти затруднювання „совєтськ громадян". Проте, скитальники, які зголошуються на працю до Бельґії, самі себе за таких не вважають, а до бельґійської граничної політики належить дати працю кожному робітникові, якщо він собі цего бажає, не питаючи про його походження.

ШУКАЮТЬ СОВЄТСЬКИХ ГРОМАДЯН МІЖ УКРАЇНЦЯМИ, ПЕРЕВЕЗЕНИМИ ДО АНГЛІЇ.

Лондон, 27. травня. (АП). — Речник британського міністерства закордонних справ заявив сьогодні ще раз, що між перевезеними з Італії до Англії 8,000 українцями з колишньої Української Дивізії в німецькій армії буде переведений основний „скрінінґ" за совєтськими громадянами, дарма, що цей „скрінінґ" вже переводили кілька разів. Кожний, хто був совєтським громадянином перед 1. вересня 1939 р. буде виданий большевикам.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ЗАКІНЧУЄ СВОЮ ДОПОМОГУ ЦИВІЛЬНИМ В ЕВРОПІ.

Відень, 27 травня. (ЮП) — Базіль О'Коннор, голова Американського Червоного Хреста повідомив сьогодні, що Червоний Хрест закінчить з днем 30 червня свою допомогу для цивільного населення в Европі. Ділянку піклування американськими вояками, яку виконував Червоний Хрест, перебере з цим днем сама Армія.

ПІДГОТОВКА ПРОТИ-СОВЄТСЬКОГО ПОВСТАННЯ У ФІНЛЯНДІЇ

ПОВСТАНСЬКИЙ РУХ ЗОРГАНІЗОВАНИЙ НА ЛАД ФРАНЦУЗЬКИХ „МАКІ".

Підозрівають большевицьку інтриґу.

Гельсінки, Фінляндія, 28 травня. — Фінська тайна поліція сьогодні повідомила, що вона відкрила в країні добре завершений підпольний рух, звернений проти Совєтського Союзу та зорганізований на лад колишніх французьких „макі". Досі фінська повстанська армія мала поширювати тільки проти-російську літературу та підготовляти повстання. Вважається, що недавній бомбовий замах на совєтську амбасаду в Гельсінках теж звяжеться зі згаданим повстанським рухом. Повідомлення тайної поліції повністю заскочило фінську публичну опінію, а консервативні круги ставляться до нього з великим застереженням. Фінська тайна поліція підпорядкована комуністичному міністрові внутрішніх справ і вважається, що останнє повідомлення може бути старим большевицьким трюком, щоб остаточно розправитись з некомуністичною опозицією.

ІТАЛІЙСЬКИЙ УРЯД БЕЗ КОМУНІСТІВ.

Рим, 28 травня. — Перший раз після визволення Італія готова дістати уряд без участи комуністів. Бувший премієр де Ґаспері поінформував сьогодні тимчасового президента де Ніколя, що він готовий прийняти пропозицію творення нового, під його керівництвом вже четвертого з черги уряду та що тим разом до нього увійшли б тільки міністри з Християнсько-демократичної партії і кілька незалежних. Ці заміри де Ґаспері піддержує теж правий відлам соціялістичної партії, що має 48 послів в парляменті.

ПОВІСИЛИ ДАЛЬШИХ 26 НАЦІСТІВ.

Ляндсберґ, Німеччина, 28 травня (АП). — Американський військовий кат повісив сьогодні дальших 26 націстських сторожів концентраційного табору в Маутгавзен, засуджених американським військовим трибуналом на смерть за знущання та вбивства інтернованих. Вчера, крім розстріляних двох поляків, повішено 20 націстів з тої самої групи. Перед смертю ніхто з повішених не кричав „Гайль Гітлер", натомість багатьох умерли запевняючи про свою невинність та з окликом „хай живе Німеччина". Між повішеними найстарший ранґою був „ґавляйтер" Горішньої Австрії, Авґуст Айґрубер. Під час судового процесу їм доказано, що вони посередньо, або безпосередньо убили понад 700,000 осіб в згаданому таборі. Інтересно, що в тій самій тюрмі в Ляндсберґу, де їх повішено, Гітлер написав свою книжку „Майн Кампф".

ЗАПЕРЕЧУЮТЬ ІНТЕРВЕНЦІЮ ГЕН. МАРШАЛА В СПРАВІ ПЕТЕНА.

Париж, 28 травня. — Сьогодні рано в офіціяльному органі французького міністра закордонних справ було надруковано відомість, мовляв американський секретар стейту ген. Маршал під час свого останнього переїзду через Париж мав інтервеньовати в президента Франції Оріола в справі засудженого маршала Петена. Французьке міністерство закордонних справ офіціяльно спростувало це повідомлення як неправдиве.

ПРОДОВЖЕННЯ ВИЇМКОВОГО СТАНУ В ТУРЕЧЧИНІ.

Анкара, Туреччина, 28 травня (ЮП). — Турецький парлямент продовжив сьогодні на дальших 6 місяців виїмковий стан в Істамбулі та в пятьох провінціях навколо Дарданелів. Проти цего зарядження була опозиція зобоку демократичної партії.

ЗАРУБІН ІДЕ ДО МОСКВИ.

Лондон, 28 травня (АП). — Совєтський амбасадор в Лондоні, Г. Зарубін, виїде завтра до Москви на заклик совєтського міністра закордонних справ Молотова. Вважають, що Зарубін має одержати інструкції свого уряду щодо совєтського становища в заповіджених нарадах чотирьох великодержав в справі італійських колоній.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ МІЛЬЙОНИ ДЛЯ ПЯТОЇ КОЛОНИ В ІТАЛІЇ.

Рим, 28 травня. — Недавно бувший американський підсекретар стейту Сомнер Велс заявив, що комуністична пята колона в Італії дістає гроші зі Совєтського Союзу. Італійський пятиколонний „ґенераліссімус" Пальміро Тоґліятті заперечив це твердження, заявляючи, що „цілий світ" вважатиме Велса брехуном, якщо він не дасть доказів на своє твердження. Сьогодні орган італійських правих соціялістів „Уманіта" друкує отвертого листа президента американсько-італійської робітничої Ради, Люїджі Антоніні з Ню Йорку до був. італійського міністра закордонних справ Пієтра Ненні, в якому стверджується, що власне Ненні сказав Антоніні під час його відвидин в Італії в 1944 р., що Тоґліятті „вернувся з Москви з наплечником повним мільйонів".

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинока число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЩОБ І. Р. О. НЕ БУЛО ТИМ, ЧИМ БУЛА УНРРА

З днем 30 червня кінчиться опіка УНРРА над скитальцями в Европі. Дальшу опіку повинна б перебрати нова організація, Інтернешенел Рефюджі Організейшен (IРО), створена Організацією Обєднаних Держав. Є всі дані на це, що так станеться. В конгресі перейде цілком певно законопроєкт про приналежність Злучених Держав до IРО, а це означатиме, що Америка даватиме відповідні фонди, без яких ця організація взагалі не могла б існувати. Сенат дав уже на це згоду, а в палаті репрезентантів є вже апробата Конгресового Комітету Для Справ Закордонних, який цю справу розглядав.

Тому, що вже треба рахуватись з існуванням IРО, Комітет Оборони Скитальників (Рефюджіс Дифенз Коміті) в Ню Йорку, на якого чолі стоять такі ліберали як Чарлз Полетті, Роберт Ла Фалет та Дороті Томпсон, вислав до Конгресового Комітету Для Справ Закордонних меморандум у справі будучої „політики" IРО. Ціллю цього меморандуму є остерегти, щоб IРО не було подібне до УНРРА і не стягнуло на себе проклять мільйонів людей в такий спосіб, як їх стягнула на себе адміністрація УНРРА. Оце „прокляття", пишеться у меморандумі, стягнула на себе УНРРА через те, що в її адміністрації мали перевагу комуністи та комунізуючі, які допускались страшних надужить у репатріяції до Советів, висилаючи силою маси невинних людей на смерть чи муки та переслідуючи тих, що відмовлялись вертати.

Осторогу цю робиться тому, бо, пишеться у меморандумі, поважна частина тих комуністів, що працювали в УНРРА хоче дістатись до IРО, щоби продовжати давне діло ще й в цій новій організації.

Меморандум звертає увагу, що статут IРО дуже поблажливий, коли іде про охорону комуністів, але суворий зглядом не-комуністів. Статут говорить про скитальців, що є жертвами націстів, фашистів, чи фалангістів, яких на ділі є дуже мало, поминаючи цілковитою мовчанкою властиву масу скитальців, себто тих, що є жертвами советського режиму. Це, каже меморандум, зроблено з огляду на „дипломатичну етикету", та ця дипломатичність не повинна сягати аж так далеко, щоб діяти на шкоду принципам, для яких створено IРО.

Меморандум не вважає найважнішою справою репатріяцію, але переселення скитальців і дораджує організації нею займатись. Меморандум бере в оборону „провідників ворожих рухів", себто тих, що є на скитальщині, а були і є ворожо наставлені до Советів, які загарбали їхні землі. Як відомо, Совети домагаються, щоб тих провідників IРО не брало в опіку, але їх видало.

Як бачимо, меморандум стоїть по стороні гуманности й справедливости та хоче, щоб IРО стало організацією, яка боронить невинних людей, а не їх переслідує і видає советським катам. За це воно заслуговує на попертя з боку цілої американської суспільноти.

„Помалу ріжте, добрий був раб"

Дня 26-го травня советське радіо з Москви проголосило „указ" Президії Верховної Ради СССР про знесення присудів смерти в Советському Союзі. Постанова охоплює теж проголошені вже, але невиконані ще присуди смерти. За злочини, які досі каралося згідно зі законом СССР смертю, встановлено рівночасно покарання каторжною роботою в концентраційних таборах протягом 25 років. В „указі" сказано виразно, що нова постанова відноситься тільки до „мирних часів". „Указ" попереджено відповідним коментарем, який в перекладі з поданого агенцією ТАСС англійського тексту звучить:

„Історична перемога советського народу над ворогом виказала не тільки збільшену могутність советської держави, але насамперед виїмкову відданість цілого населення Советського Союзу советській вітчизні та советській владі.

„Рівночасно, міжнародне положення в часі після капітуляції Німеччини і Японії свідчить, що справу мира можна вважати за запевнену на довший час, не зважаючи на намагання викликати війну, роблені агресивними елементами.

„Беручи до уваги ці обставини та йдучи на зустріч побажанням професійних союзів робітників і урядників та інших авторитетних організацій, що є виявом думки широких мас, Президія Верховної Ради СССР вважає, що в умовинах мирного часу накладання вироків смерти вже не є потрібне.

„Президія Верховної Ради СССР постановляє:

1. Скасувати кару смерти в мирному часі, встановлену за злочини, означені правосильним законом СССР.

2. За злочини, карані правосильним законом смертю, встановити в мирному часі замкнення в таборах примусової праці на 25 років.

3. Вироки смерти невиконані до проголошення цього указу передати децизії Верховного Суду для покарання згідно з 2. статтею цього указу".

Указ підписали голова Президії Ради СССР Н. М. Шверник та секретар Президії, А. Ф. Горкін.

Негайно після проголошення цього „указу" советська пропаганда дома і закордоном почала його капіталізувати, але втакий дурний спосіб, що відразу зрадилася в чому діло, хоча всі і без того вже згори знали, що йдеться тут тільки про черговий большевицький блахман. Проте, коментарі та міркування з нагоди цього „указу" кидають теж деяке світло на відносини в Советському Союзі та на те, про що там не говориться.

Закордонні кореспонденти підхопили два головні моменти, що спонукали большевицьких пропагандистів видати цей „указ": 1. „Доказати" закордонним „підпалювачам війни", що в Советському Союзі немає вже поважнішого революційного протибольшевицького руху, який заслуговував би на увагу; 2. „Доказати" советському народові, що не має загрози війни, а якби була, то Советський Союз вже такий сильний, що потрапить відбити кожну атаку. Рівночасно большевицька преса зробила з того безвартісного шматка паперу „епохальну подію" і на цю тему заговорив навіть „сам" Вишинський в комуністичній „Правді".

Що означає на ділі цей большевицький „указ" та яка його практична вартість? Відповідь коротка: абсолютно нічого. Це звичайнісінький собі черговий большевицький блахман, без найменшого практичного значення, крім нового „газу" для большевицької пропаганди, головно закордоном, бо саме населення Совдепії вже давно на цих блахманах пізналося.

„Указ" відноситься до закону, який в Советському Союзі має вартість ганчірки. Касується судові присуди смерти, які є нічим, в порівнанні з карою смерти, виконаною без присуду. У відомій справі Спілки Визволення України (СВУ) в 1930 р. судили і засудили на тюрму 23 українців, а без суду і без присуду ГПУ розстріляно з цеї нагоди десятки тисяч українців, головно молоді. Історія після вбивства Кірова ще більш прикладна. А який суд видав присуд смерти на шість мільйонів українців, що їх вигубила червона Москва голодом в 1933-ому році? В році 1936 і чергових відбулися в Україні масові арешти, якщо цим загально прийнятим словом можна означати виволікання людей з хат серед ночі та без всякої причини, чи виправдання. Після того десятки тисяч українських родин одержали судове повідомлення, що такого то і такого, мовляв, „вислано в далекі табори без права листування". Інші взагалі жодного повідомлення не одержали. Після залишення большевиками України на поталу їх націстських союзників більшість тих „висланих в далекі табори" знайдено... в масових могилах у Винниці, в Житомирі. Одесі й по всіх інш. містах України. Подібну „висилку" в каторжні табори обіцяє новий „епохальний" указ.

Поминаючи ці факти, насувається ще одне запитання: що є „краще" для советського раба: смерть на місці, повільне вмирання серед холоду і голоду та знущань і тортур на каторжних роботах, якщоб навіть большевики були такі „ласкаві" до своїх невольників. Згідно зі статистичними даними в каторжних таборах перебуває сьогодні приблизно 17,000,000 чоловіків і жінок, отже біля 10% цілого „щасливого" населення Совдепії. Каторжні табори виказують величезний відсоток смертности й треба вже дуже сильної людини, щоб там могла видержати 5—10 років. Що ж тоді чверть століття! Величезний відсоток запроторенців поповнює самогубство й в тому чи не найбільша майстерність нової большевицької „ласки", якщоб вона, очевидно, мала будьяку практичну вартість: заставити людей підрізувати собі жили, чи горла, замісць уряд мав би короводитись з ними, вкорочуючи їх рабське животіння. (Г. стаття „Памяті Дмитра Борзяка" в цьому числі).

Сказано, зміна і полегчення законів має вартість там, де ці закони існують, щоб ними охороняти населення; в Советському Союзі завданням законів є охороняти державу і уряд перед населенням. Але навіть в цьому випадку ці т. зв. закони є тільки формальним прикриттям найбільшого беззаконня та безправя. Якщоб порівняти це, що написано в советській конституції і те, що діється на практиці, то було б потрібно насамперед поставити під суд власне суд та цілий державний апарат з „генераліссімусом" на чолі. За всі їхні злочини дома і закордоном кара смерти була б для них справді тільки ласкою. Натомість їхня „ласка" у формі 25 років каторжних робіт в створених ними теперішних обставинах була б в цивілізованому розумінні ще таки можливою найвищою караю для цеї божевільної банди законних злочинців.

Після розгромлення націстських злочинців, на червоних нацистах шкіра стерпла, що сьогодні-завтра може прийти черга на них. І вони нагло пускають блахмана зі своєю „ласкавістю". Колись польські селянські повстанці держались засади: „помалу ріжте, добрий був пан'. Сьогодні большевицькі верховоди, визнавши заслуги своїх невольників у війні та в закріпленні советської влади, задумують застосовувати цю саму засаду: „помалу ріжте, добрі були раби".

ТРИ ФАКТИ

(З часопису „Українська Трибуна")

Три маленькі факти, нібито не пов'язані між собою але факти, так би мовити, одного порядку, одного стилю, однієї думки.

Переді мною російський календар невідомого автора на 1947 рік. На одній із сторінок серед історичних дат написано: „10 марта 1861 года умер Т. Г. Шевченко".

Спасибі, що згадали! І ще двічі автор згадав і відзначив дати подій в Україні: 25 серпня Зборівський мир Богдана Хмельницького з Польщею і 16 серпня 1775 р. „уничтожение Запорожской Сечи" (це помилка, Січ зруйновано 5 червня 1775 р.). Припустимо, що на еміграції добувати належного матеріялу дуже тяжко, але треба гадати, що в російському календарі, себто в календарі для російських читачів подаються дати, цікаві для цього читача. Припустимо, що автор випадково згадав про Зборівський мир: взяв дату з якогось старого, більш детальнішого календаря та й уставив її. Але чому ж з того таки старого календаря він узяв лише дати „умер Т. Г. Шевченко" і „уничтожение Запорожской Сечи"? Це не так просто. Але пошукаймо відповіді на це ще в двох фактах.

Ось советська газета „Труд". „Орган Всесоюзного Центрального Совета профессиональных союзов" ч. І (7874).

Звертаємо увагу не на те, про що пише „Труд", а **як пише.** Ну, звичайно, в часописі трубиться про досягнення й рекорди, ентузіязм і піднесення. „Макеевський блюминг возрожден". Макіївка — це Донбас, серце промисловости України. „Нині в день пущений перший на півдні повоєнний блюминг". Перший в Україні? Та, ніж бо, „Первий на юге", тобто перший на півдні СССР. Україна? Яка там Україна! „Юг СССР", Малоросія!

А на другій сторінці стаття „Путешествие по Закарпатю" — („Подорож по Закарпаттю"). Не по Карпатській Україні, а по Закарпаттю. Та таки й справді там мабуть немає вже України. Справжня Закарпатська Русь. Хоч і шкода місця на газетній шпальті, а їй Богу, не можу втриматись, щоб не процитувати оригіналу. Автор змальовує Ужгород... Послухайте:

„Поруч з друкованою афішою, що сповіщає про змагання футболістів „Дінамо" — Ужгород і „Дінамо" — Львов, висить плякат двох старіших команд м'яча: „Парубків" і „Жонатих". В ресторані „Київ" оркестра угорських циган виконує то бадьорий чардаш, то заялозений романс з перекрученими російськими словами: „Єх, єті чорние ґлаза" і пісні, народжені у вирі сталінградської битви, або десь на далекосхідних сопках, (ну, ви подумайте!). Але ніщо не може заслонити собою той український і руський колорит, що його ви зустрічаєте, всюди, куди б не привели вас манівці і випадок.

У глиняних хатах далини... рушники й одяги жінок... вишивані з такою ж щедрістю, як і десь близько Дніпра або Волги" (ну, ви подумайте!).

Досить! Висновки зробимо трохи пізніше, а зараз третій факт. Випадок дозволив мені нещодавно познайомитись з одним росіянином. Поважна людина, років 60, професор і неабиякого фаху, а історик. Н. І. О-ов. Якби п. О-ов був, ну, скажімо, астрономом, або гінекологом, то йому б і Бог простив, а то ж історик. Я якось я розмовляв з п. О-вим. Він мені доводив, що Росія не СССР, а СССР не є Росія. Він, правда, не сказав, що большевизм впав з місяця або Марса на ту російську імперію, але, прекрасно аргументуючи, дійшов до висновку, що Росія є континентальною державою, і сучасні кордони її є цілком природні, ну, просто від Бога. Правда, вийшла маленька „неув'язка" з анексією Кореї й інших дрібненьких держав і територій на Далекому Сході — (Манджурія, Курільські острови, Ляодунський півострів тощо), трохи не дійшло до конфузу з „покореніем" Кавказу, Туркестану, Хини, Кухари, але мрійний „щит на вратах Цареграда" і принципи континентальної держави, цілком миролюбивої, цілком неагресивної і незагарбницької збереглися повністтю. О-ов заявив, що на початку будівництва соціялістичної державви і модерного „раю" найменший спротив цьому будівництву був... в Україні, і що (дослівний вираз п. О-ва), „єто било не сопротівленіє, а курйоз". Петлюра, тисячі партизанських залог, жахливий і проклятий 1933 рік — все це для російського історика „курйоз"!

Зробимо деякі підсумки. Що спільного у цих трьох фактах? Чому автор календаря згадав лише факти страшних ударів в історії України? Співчуття? Ні. Під датою 3 травня стоїть згадка „1815 присоединение царства польского", [illegible] 1552 року „покореніе казанского царства Иваном IV". Далі „покореніє Мингрелии" і т. д. Знамениті й радісні події для російської історії й патріотизму. О, велике братерство народів! Я певний, що коли автор календаря складав його, перед тим, як написати „умер Т. Г. Шевченко", йому дуже хотілося написати „небезизвестний малорусский поет Т. Г. Шевченко". Бо ми, українці, „в братской семє народов СССР" є лиш одною з національних меншостей. Я ніколи не забуду, як у 1921 році в Полтаві (чуєте у Полтаві!) керуючий справами губпродкому С. А. Зайдес запитав одного разу Губпродкомісара Патрікієва, як платити заробітну платню друкарні, що єдина в губпродкомі досконало друкувала українською мовою. Патрікієв дослівно сказав таке: „платити за школою для друкарок, що володіють чужоземними мовами!". Чуєте, це було у Полтаві!

І календар і „Труд" і О-ов — це єдиний ланцюг єдиного думання, цілком викристалізованого, інстиктивного, виходячого з самої суті. Думання тому й страшного, що воно є інстиктивним, цілком притаманним, отже природнім. Думання ворожого нам, ворожого по своєму принципу, по самій суті загарбництва. І відповідати на це потрібно лише постійною безкомпромісовою, жорстокою й принциповою непримиримістю і може не так опеціяльною ворожнечою до Ванюшки чи Катюшки, як до думання, цілої ідеології, до проповіді такого думання. Історія довгих тридцять років нічому їх не навчила. Як і раніш, —

Ходіт птічка весело
По тропинке бедствій,
Не предвидя от сего
Нікакіх последствій!

Сергій Савинський.

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I. НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

42)

— Не по московськи, ні! Наше давне, українське, москвинами у нас перебране. Адже звали у нас у давнині — Володимир Святославич, Ярослав Володимирич, Данило Романович, — за княжої України, або Богдан - Зиновій Михайлович, чи Петро Дорохвієвич — гетьманів Хмельницького й Дорошенка. Цей зворот москвини у нас перебрали, та це ще не знак, що ми повинні його цуратися... Цим зворотом оминається бутнє польське „пан" чи „панич", віддається пошану не самій лише людині, а й батькові її. Зрештою, як звати людину, робітника, скажемо, паном, раз він наймається, стає слугою? Чи незнану людину звати добродієм, тоді, як вона якраз є крутієм, шахраєм, дурисвітом?... — Ростислав пояснив.

— Княже у вас імя, Ростислав Володимирович! — захоплювалася Залужна.

— Гарне імя чести людині ще не приносить. Скоріше людина здобуває честь або нечесть свойому імени... А чому ви думаєте, що ми з Іриною не довго фармуватимемо? — звернувся до Залужного. — Я якраз приїхав роботи привчитися. Мої батьки хлібороби.

— Ого!... Нехай довідаються тут про ваші музичні здібности! Тисячі за один вечір платитимуть!...

Жінки покликали на вечерю. Переконалися всі, що музика й розмови річи неоплатні: страви трохи пригоріли.

Перші проблиски будуччини.

За вечерою в розмови не заходили. Тишина переривалася одним маленьким Борисом Залужним. Але він, покищо, міг говорити одному йому зрозумлою мовою. За кавою Залужний поцікавився, чим же Ростислав хоче бути?

— Перше — справедливою чесною людиною, — коротко відповів Ростислав. — Друге ми з Ірусею думаємо вчитися на лікарів...

— Лікарів багато наплодилося! — вставив Гайдарук.

— Так, багато! — Ростислав погодився. — Модерні лікарі лікують спершу людську кишеню, а щойно тоді здоровля. При таких умовах бідна людина не має права хворіти... У нас з Іриною на першому пляні стоятиме людське здоровля, щойно вилікувавши і кишенею зацікавимося, як що вона не буде порожня...

— І ти, Іринко, — дивувалася Залужна, — думаєш на лікарку вчитися?...

— Чому б ні? Це шляхотно помагати слабим, терплячим людям! — вона відповіла. — Зновже — лікар лікареві не рівня... Ми будемо гідними лікарями.

— Мали б ми ставати, такими, як інші, шкода було б і вчитися. Воліли б фармувати, на фармі звікувати десь у глуші! — Ростислав потвердив слова нареченої.

Батько й мати досі мовчали. Здавалося їм порозуміли задуми дітей. Батько спитав добродушно:

— Ну, ви станете здібними лікарями... Якби так хворий багач — мільйонер звернувся до вас... Не лікували б його?...

— Чому б ні? Лікували б!... Та з міліонера, хто він не був би, злупили б так, щоб сотку бідноти змогли за ті гроші лікувати безплатно...

— Ой, сину... Ти, бачу, хочеш світ перетворити! — ласкаво сказала мати.

— Не перетворити, мамо, а направити!... — підхопила дочка. — З поганню необхідно боротися.

— Ті дні ще далеко! Не менше шість-сім літ нас ділить від того часу! — додав Ростислав переконливо. — Років пять нам прийдеться вчитися! — перейти практику. По мойому, то не лікарі, що не поспіють градуацію одержати, а вже пацієнтів собі вербують, канцелярії відкривають... Ми також від грошей не відмовлятимемося, та на все свій час...

— Ну, Боже вам допомагай! — батько підтрунив. — Бачу, мрієте великими людьми бути:

— Не великими! — син запеоечив — а корисними людству. Ще у Відні прийшла мені пара думок. Працюючи помічником в лябораторії при одній клініці — я переконався, що ті мої думки не маячення божевільного... В медицині, вони не знані, не збагнені... Власне це й спонукує мене йти в медики. Спеціялізуватимуся на них. Коли добємося успіху, — кажу —добємося, — з Іриною вдвох, бо ми вдвох рішили вчитися і працювати, — говорив якось натхнено, з вірою, — тоді йтимуть і їхатимуть до нас мільйонери і біднота, ті, що світом тепер керують, і нікому незнані, невідомі робітники й хлібороби. Ми тоді тим керівникам ставитимемо свої умови, їм диктуватимемо!... З світовою поганню годі інакше!

(Дальше буде).

Лоренс Ау

Демократія на Гавайських Островах

Цікавий край — Гавайські Острови. Його населення дуже ріжноманітне, походить зі всіх частин Тихого Океану, з Далекого Сходу, Порто Ріко і, звичайно, зі Злучених Держав. Не зважаючи на такий мішаний склад населення, ті Острови ніколи не були місцем расових забурень. Там є звичайним явищем подружжя між особами ріжних рас. Білі люди й люди зі Сходу, хінці і японці часто є спільниками в ріжних підприємствах. За малими винятками, особливо під теперішню пору, всі групи населення користуються рівними можливостями, без огляду на кольор їх шкіри.

Мешканці Гавайських Островів, які вже давно звикли до свого демократичного співжиття, дуже обурились недавною вісткою про те, що довелося зазнати одному хінсько-американському вчителеві у великім місті в Злучених Державах. Йому там було запропоновано місце вчителя в школі, він погодився та приїхав до Злучених Держав з Гавайських Островів. Коли люди того міста довідалися, що білих дітей буде вчити хінський вчитель, спротивилися тому. Вони навіть не брали під увагу, чи надається він до вчителювання. Маючи перед собою протести, ворожнечу, тому вчителеві не залишалось нічого іншого як вернутися до дому, до Гаваїв.

В протилежність до Злучених Держав, де люди жадають білих вчителів для білих дітей, на Гавайських Островах сотки вчителів, які походять з народів Сходу, чи темношкірі гавайці роками вчать дітей в народних школах. Там оцінюють вчителів не по кольору шкіри, а відповідно до підготовки та здібности.

Ще більш терпимости виявляє населення тих Островів до ріжних релігій. До якої релігійної групи належить людина, чи то буддист, чи римо-католик, еврей чи протестант, не має значення ні в громадських ні в ділових справах. Не цікавиться тим теж працедавець. Він тільки питає: „Чи ви можете виконувати цю працю?"

Особливо помічається та приязнь поміж людьми всіх рас та вірувань на Гавайських Островах в часі їх народних святкувань, так званих Лю. Учасниками тих святкувань є люди з ріжних груп, які тільки там істнують, це є найбільш космополітна група. Вони поводяться цілком свобідно і звичайно починають самі говорити одні до одних, не чекаючи, аби хтось їх познайомив. Вони так звикли до ріжних рас і вірувань, що не звертають уваги на ті ріжниці.

В роки війни населення Гавайських Островів перейшло тяжкий іспит. Могли вони надалі жити разом гармонійно? В 1941 році на Гавайських Островах було 159,534 чистокровних японців, або поверх 34 відсотків цілого населення — в той час найбільша расова група на Островах. Дехто заклопотано вказував, що на Гавайських Островах було хінців тільки 29,237, а филипинців 52,060 в 1941 році. Оскільки филипинці та хінці на Сході були під ярмом японської армії, їх рідні та приятелі на Гавайських Островах ніби мали підставу ненавидіти японців. На Гавайських Островах японці, хінці та филипинці живуть дуже мішано, близько одні одних. Чи могли вони в часі війни, в часі напруження, здибатися з дня в день і не счепитися в бійці? Здавалося — не обійдеться без замішання. Положення ще більш напруженим стало тоді, коли на Гавайських Островах появилося багато війська і моряків. Багато з них горіли бажанням помститися на японцях за смерть своїх, забитих в боях на Тихому Океані. Деякі з них бачили, як японці замордували їх товаришів. Деякі були ранені тим самим ворогом, зазнали знущання, тортур. Населення Гавайських Островів дійсно було в дуже тяжких умовах щоби затримати добре відношення поміж всіма своїми групами.

Гавайці витримав той іспит з успіхом. Ні филипинці, ні хінці, ні військові не зачіпали місцевих японців з тої причини, що мовляв в їх жилах тече ворожа кров. Не було зроблено ні одної публичної демонстрації проти тих японців, що живуть там. Навпаки, осуджували прояви недовіря та дискримінації проти місцевих японців. Хоч уряди затримали деяких японців не-громадян і громадян, але кількість тих затриманих не сягала навіть одного відсотка японців-чужинців та японців — американських громадян, що жили на Островах. Одну третину з тих затриманих випустили після переслухання. Коли часом хтось в са[illegible] Злучених Держав вимагав гострих мір проти американців японського роду, що жили на Гавайських Островах, хінці були серед тих, що найбільше проти того протестували.

Ріжниці в характерах і поглядах існують скрізь, навіть поміж членами тої самої раси чи групи. Ці ріжниці особливо помічаються тоді, коли люди ріжних національних груп, ріжних культур, живуть близько одні других. Не раз з того виникають непорозуміння, замішання, ворожнеча. На Гавайських Островах справа мається інакше.

Як казав Джозеф Г. Фарингтон — делегат до Конгресу від Гавайських Островів — минулої весни, в Палаті Репрезентатів: „Життя здається виправдало рішення Конгресу з 1900 року, яким включено Гавайські Острови до території Злучених Держав і надано населенню привилей американського горожанства. Сьогодні всі, за виключенням 13 відсотків, є американськими громадянами... Гавайський експеримент був успішним. Він надав більшого значення американському горожанству і демократії".

Загальна Рада — ФЛІС.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

Остання пригадка

Перед Зїздом Американсько-Української Молоді в Ню Йорку

В неділеньку свята, дня 1-го червня, в год. 2:30 після полудня ви сидітимете у великій залі Скул оф Фешин Дізайн Одіторіюм, 225 Вест 24-та вулиця в Ню Йорку; ви вигідно опретеся об поруччя з приємністю заплаченого місця, можливо, що й ногу на ногу заложете та, кинувши оком раз вліво, раз вправо, дожидатимете спокійно піднесення заслони. Ви не знаєте, що вас там дожидає і вам ніхто не зможе передати цього словами, якщо ви самі того не побачите і не переживете. Бо таких імпрез, якою буде Фестиваль Американсько-Української Молоді, цілком певно не потрапить описати навіть справжній майстер пера. Більше двох годин ви не будете на землі, в цій „долині сліз і горя". Бо Муза візьме вас на свої крила, понесе вас в засвіти та покаже вам красу і радість. Вона відкриє перед вашими очима заслону часу і простору та покаже вам на яві те, що досі було тільки вашою мрією. І все це матиме великий змисл, матиме — так сказати б — голову і ноги. Перша точка — інсценізація історичного образу Репіна „Запорожці пишуть лист до султана". В цій короткій сцені, в проголошених словах, в поведенні, в сміху, співі і танці, відзеркалиться фрагмент того, що золотими буквами записано в історії України: українське козацтво. В другій точці, в опереті Ніщинського „Вечерниці" ви цілим своїм єством відчуєте не тільки найбільшу красу української пісні, але й переконаєтесь про безприкладну красу і глибоку культуру українських звичаїв, українського народного побуту. Третя частина програми — Концерт Молодечого Хору. На тлі українського побуту виступлять ті, що з цієї історії і культури зродились та вирослі на вільній американській землі. Протягом кількох годин на Фестивалі ви переживете історію, переживете покоління. А на цій підставі ваша уява зможе вже теж заглянути в майбутнє. І я переконаний, що після Фестивалю ваші очі не тільки будуть світитися радістю пережиттого, але блистітимуть теж твердою вірою і найкращими надіями на майбутнє. Це й є ціллю Фестивалю, щоб на тлі минулого і сучасного допомогти вам відгадати майбутнє. Це робить для нас не будьяка професійна група, не спеціялісти і не такі, що — як кажуть — „з того живуть". Це робить наша американсько-українська молодь, роблять ці нащадки запорожців, що кидали визов найпотужнішій тоді імперії, роблять правнуки тих, що творили культуру українських звичаїв і роблять це на американській землі, на якій вони родились і вирослі та в історію якої вплітають нові цінности української душі.

Ольга Дмитрів
голова Фестивального Комітету

Згадав Максим про козаків та забув, що має писати про генеральний штаб Фестивалю. Бо ви не уявляєте собі скільки було потрібно енергії, скільки труду і праці вложено, скільки часу віддано, щоб ви могли ваших кілька годин в неділю роскошуватись красою, та насолоджуватись радістю. Ви не знаєте, що-за тих одного, чи два доляри, які ви заплатили за білет і які призначені на допомогу нашим рідним братам і сестрам на скитанні в Европі, працювала, трудилась і клопоталась добра сотня наших молодих дівчат і хлопців протягом кількох місяців. Це ж треба було підготовити дослівно все, від написання сценарія до „Запорожці пишуть лист" починаючи а на найдрібніших справах, як здобуття відповідних одягів та розпродажі квитків кінчаючи. А при цьому постійні проби, постійні турботи і це все коштом вільного часу, призначеного на відпочинок. Скільки болю голови, скільки недіспаних ночей, кільки енергії і гроша вложено в цю імпрезу, яка має вас переконати, що наша американсько-українська молодь не „пропала", як це дехто думає, та що в громадській роботі вона часом потрапить і батьків перевищити.

Цеї великої роботи не можна б було перевести без точного плану та без відповідного керівництва, без „генерального штабу" — що так скажу. В тій цілиб уло створено окремий фестивальний комітет з Ольгою Дмитрів на чолі, що теж вложила найбільше праці і старань в організацію імпрези. В склад комітету входили: Мелания Міланович, що теж приготовила сценарії, Ярослава Сурмач, Юлія Петришин, Іван Фліс, Теодор Шумейко і Степан Марусевич, що є тех дірігентом хору. Крім них співпрацював цілий ряд інших осіб, яких не перечислити в одній інформації.

Ві вони дали свій великий вклад в цю небуденну імпрезу, яку побачимо вже в найблищу неділю та яка без сумніву буде одним з кращих проявів життя нашої молоді. При цьому дохід з імпрези підсилить допомогову акцію для українських скитальників, яку веде ЗУАДКомітет. Треба сподіватись ,що українське громадянство оцінить труд і старан

Михайло Скоробогач
керівник постановки

ня своєї молоди та віддячить її масовою участю в імпрезі. Не забудьте: неділя, 1-го червня, в год. 2:30 після полудня в залі Скул оф Фешин Дізайн Одіторіюм, 225 Вест 24-та вулиця в Ню Йорку.

АДРЕСИ УКРАЇНСЬКИХ ДОПОМОГОВИХ КОМІТЕТІВ В АМЕРИЦІ І В ЕВРОПІ

Злучені Держави Америки:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc., P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

Бельгія:
Comite Ukrainien de Secours en Belgique, 23, rue de Industrie, Bruxelles, Belgium.

Англія:
1) Central Ukrainian Relief Bureau, 218 Sussex Gardens, Paddington, London W. 2, England.
2) Ukrainian Relief Committee in Great Britain, 188 Cheetham Hill Road, Manchester 8, England.

Італія:
Comitato Ucraino d'Assistenza ai profughi Ucraini in Italia, Passeggiata del Gianicolo 7, Roma, Italia.

Канада:
Ukrainian Canadian Relief Fund, P. O. Box 2136, Winnipeg, Man., Canada.

Аргентина:
Comite Ucranio de ayuda a las victimas de guerra, Calle Victoria 676, Buenos Aires, Argentine.

Бразилія:
Comite Ucraino de Auxilio as Victimas da Guerra, Rua Martim Afonso No. 381, Curitiba, Parana, Brazil.

Адреса організації „КЕР" — CARE — яка висилає на замовлення харчові пакунки, так звані „десять в одному" ($10 за пакунок) є слідуюча:

CARE
50 Broad Street, New York, N. Y.

HEALTH HINTS

("Health Hints" is a regular contribution to this paper by The Medical Society of New Jersey. Questions should be addressed to the Office of the Society, 315 West State Street, Trenton 8, N. J.)

DROPSY IS A SYMPTOM, NOT A DISEASE

If you have one of those days when you repeatedly drop things, your friend is likely to ask if you have dropsy. That, however, is not what the word means. Dropsy is short for "hydrops" and it means an excessive accumulation of fluids in the tissues. This may occur in any part of the body but the commonest sites are the feet, the soft tissues under the eyes and the abdomen.

In general, dropsy is due to one of two groups of conditions. Either the heart is not pumping fluid through the body efficiently, so that it accumulates; or the kidneys are not filtering it out fast enough. Thus dropsy is not really a disease, but only a symptom of some other disorder.

In most cases the family doctor can determine the cause of dropsy by examination and laboratory tests. Thus, he listens to the heart and determines if the valves there are operating at top efficiency. By examining the urine, he can usually discover whether the kidneys are functioning properly. Sometimes more elaborate tests are needed. It may be necessary to make chemical studies of the blood or to withdraw a sample of the fluid that is being accumulated in the tissues.

Dropsy itself can be relieved in most cases, although lasting relief requires that the underlying disease be treated. Excessive fluid in the abdomen may be removed by tapping. A hollow needle is inserted and the fluid allowed to drain off. Of course this by itself does not cure the disease, so the dropsy may form again. The pumping efficiency of the heart may be improved by certain heart stimulants and there are modifications in diet which may help excretion of accumulated fluids. In a few cases, special drugs will help the kidneys flush out the liquid of the tissues, though usually this will be insufficient treatment if the kidney is really damaged.

Since dropsy may be a signal of a serious disorder, it is desirable to get a personal examination at once and submit to careful medical study, whenever this symptom develops.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

40-літня річниця Тов. Українська Січ, від. 155 У. Н. Союзу.

Цеї неділі, 1. червня, відбудеться у нашій громаді святочний бенкет, на який треба звернути особливу увагу, бо він влаштовується з нагоди 40-літнього існування українського товариства, яким є Товариство „Українська Січ", від. 155 У. Н. Союзу. Це є одно з найстарших українських організацій Метрополітальної Округи. Бенкет відбудеться в Українській Галі при Стейт вулиці.

Свято розпічнеться походом членів Товариства до церкви в годині 3 пополудні, де о. І. Шуховський відправить молебен за здоровля членів і панахиду по померших членах. Співатиме хор „Боян", під проводом диригента С. Грабара. Потім всі підуть походом до Української Галі, де їх повитає п. Іван Будняк, предсідник Товариства. Хор „Боян" виступить з концертовою програмою. Тостмейстром буде п. Пилип Щуцький, один з найстарших членів Товариства. Фінансовий секретар, п. Михайло Чумер, один з організаторів Товариства, здасть **звіт** з 40-літньої діяльности організації. Головним бесідником буде п. Микола Мурашко, головний предсідник У. Н. Союзу. По англійські говоритиме адв. Іван Романишин, головний радний У. Н. Союзу. Теж промовить п. А. Маланчук, організатор У. Н. Союзу. П-нна Марія Бадяк, що недавно прибула з Европи, віддеклямує вірш в честь Товариства з нагоди його 40-літнього ювилею. Будуть теж й інші промови.

По бенкеті будуть танці при звуках орхестри Йосифа Снігура та його „радійових артистів.

Проситься усіх членів Тов. Українська Січ, від. 155 У. Н. Союзу прибути точно в годині 2 пополудні до галі Українського Народного Дому.

Іван Чумер, прес. реф.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

Army Regulars Visit Saint Peters Cathedral in Rome, Italy

In front of one of the most famous churches in the world, these Regular Army men stop to chat and decide where they will visit next. Travel to interesting foreign places are among the advantages enjoyed by qualified men, 17 to 34 years of age, inclusive, who join the new Regular Army.

Пам'яті Дмитра Борзяка

(Спогади співв'язня).

У 109. камері Лук'янівської тюрми було 116 чоловіка, вірніше — 116 напівтрупів, на площі 30 кв. метрів.

По команді чергового поверталися вночі з правого боку на лівий, бо інакше не можна було влягтися на цементовій долівці.

Вже далеко перейшло за північ. Саме той час, коли беруть на допит, або не знати до якого саме льоху „с вещамі".

Мов наелектризовані підіймають голови всі як один, коли заскрипить ключ у дверях. І цього разу було так. Двері відчинилися й до камери увійшов чоловік. Не чоловік, а кістяк, обтягнений шкірою. Лице живого кістяка світилося радістю так, що здавалося ніби вернувся він з багаторічної неволі додому. Ми не могли зрозуміти в чому річ, ми вже давно, давно не бачили такої радости в людських очах.

Це був Дмитро Борзяк — український письменник і публіцист, один з тих, що ще залишився напівживим після розгрому СВУ.

А радість на лиці, так давно забута всіма нами — радість від того, що Дмитра Борзяка привели до нас з камери офіційно засуджених смертників, де він пробув 59 днів.

59 безконечно довгих днів, наповнених жахом неминучої, безглуздої смерти, що може прийти сьогодні — десь у темному кутку, від стрілу не в одверті груди, а в потилицю, від ворога, що звик стріляти лише з-за рогу, в безборонного. Пізніше Борзяк розповів мені свою історію.

1929 року він був заарештований як ніби керівник пресового відділу СВУ. Довгі місяці під тортурами перебував у в'язниці. Від нього домагалися фальшивих свідчень на академіка С. Єфремова — (у якого Борзяк бував кілька разів), та інших представників української еліти. Борзяк витримав тортури і свідчень не дав. Може через це, або тому, що тяжко захворів у в'язниці, на процесі СВУ він не фігурував. Самообвинувачення погодився підписати сам Сергій Єфремов, коли перед ним поставили дилему: визнання неіснуючих провин, або масові арешти української молоді, зокрема всіх учнів Єфремова.

Як і треба було сподіватися, підступно здобуті визнання використали на публічному процесі, розфарбувавши їх усіма кольорами для публічної опінії, а найкращих учнів Єфремова й десятки тисяч найсвідомішої української молоді розстріляно в льохах та згноїли в Сибіру.

Борзяк лише збігом щасливих обставин, напівживий врятувався з вовчих лабет.

Прийшли роки єжовщини — роки славнозвісної діяльности „найближчого учня" і „найлюбимішого наркома". Борзяка, як потенціяльного ворога, без будь-якої провини заарештовують і тортурами примушують підписати дивовижні самообвинувачення про активну діяльність в неіснуючій націоналістичній, диверсійній організації. Щоб надати цьому більшої правдоподібности, щоночі викликають на допити Борзякового приятеля — маляра Н. і на дев'яту ніч він підписує протокол, що підтверджує обвинувачення — легенду за диктатом слідчого.

Маючи ці „незаперечні документи", спеціяльна колегія Київського суду кличе Борзяка на розправу.

Побачивши в залі суду живу тінь свого близького товариша, свідок обвинувачення маляр Н. Зрікається свого свідчення і пояснює судові при яких обставинах він підписав його. Суд „найдемократичнішої" країни не вважає на це й надає слово прокуророві, який на підставі „найдемократичнішого" права доводить, що Борзяк є найлютіший ворог народу, що він є онук свого діда і син свого батька, які мали 50 га землі і кривавими інтригами обплутували майже весь СССР та в спілці з кривавим капіталізмом всесвіту, намагалися повалити советську владу. І суд, який дивиться на право (закон) так, як і наліво (інаше йому не випадає дивитися) засуджує Борзяка на кару смерти, не обумовлюючи того, що передсмертна агонія має продовжуватися 59 діб. Таку агонію Дмитро Борзяк пережив.

Від 11-ої ночі до 4-ої рано камери смертників на 6-ому коридорі Лук'янівки були наелектризовані чеканням смерти. В кожній з камер западала мертва тиша; затаївши віддих, люди прислухувалися до яких дверей наближаються кроки, як повертається ключ у дверях... Відчинивши двері, стають і обводять кожного по черзі очима. Після того павза, навмисно довга, — перед викликом на смерть...

Іноді хтось із смертників не витримував — з уст зривався істеричний крик. В такому випадку нервового витягали штурпаки на коридор і заспокоювали замками поголові, або чобітьми в груди. Іноді коли з коридору — на всі груди передсмертне „Слава Україні", або „прощайте" і метушня, щоб замкнути рота.

Лише після 4-ої рано засипали на голій цементовій долівці (матраців не було), щоб знову збудитися, може востаннє і так 59 днів.

Були такі, що чекали 3 місяці, поки їх вели на смерть, або у виключному випадкові дарували життя. Так було і так є, бо коституція „найдемократичніша", така, як тільки може бути у „батька" для дітей. Людина, що якимсь чудом рятувалася з того пекла, ніби наново народжувалася на світ, тільки вже з глибокою зморшкою на чолі, що лишалася на все життя.

Я пригадую з якою глибокою любов'ю до життя згадував Борзяк окремі епізоди ще з того часу як був на волі, з яким теплом він говорив про своїх рідних і з яким захопленням згадував про свого близького друга — Тодося Осьмачку: „Ви ж уявіть, Миколо, що це за людина — живе місяцями зимою в склепах на кладовищі і творить такі прекрасні речі... Ось послухайте: і він пошепки деклямував мені барвисті октави Осьмачки. І це ж у склепі, або десь на гориці. А як би міг розквітнути цей талант і скільки ще інших, коли б Україна була нашою! При цих запальних розмовах очі Борзяка блищали хворобливим вогнем і розмова зривалася гострим і сухим кашлем. Але він не зважав на нього, бо перші дні після камери смертників Борзяк взагалі не цизнавав, що може існувати смерть на світі. Йому здавалося також, що знову прийде якесь чудо і він вернеться додому.

Єжова не стало вже на той час, — його певно десь розстріляли в льоху недалеко від людного місяця або в застінкові на Луб'янці. Мавр зробив своє чорне діло: кілька мільйонів знищив і загнав на каторжні праці. Ніхто не повинен знати, що наказ був від „батька". „Батько" непогрішимий і сам сказав колись, що найцінніше — людина...

За 2 тижні після воскресіння з мертвих Борзяка викликали з камери й на коридорі проголосили милість: смертна камера замінена на 15 років політізолятора.

Радість, що розцвіла в його хворих грудях якось відразу зів'яла... Мабуть вже ніколи не ходитиму по Володимирській горі і не побачу мого маленького синочка — сказав мені. І таким глибоком, невимовним горем повіяло від цих слів.

На другий день Борзяка забрали від нас... А через два тижні в'язничний телеграф, через стіни, повідомив, що Дмитро Борзяк шматком шкла перерізав собі вени.

Наша 109 камера, що так дружньо зустріла смертника, вшанувала пам'ять його глибокою мовчанкою і не один кулак стиснувся тоді в безсилій люті.

М. П.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

* * *

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

6916. Покорчак Івана з с. Синьогавка, Збараж, від Покорчак Павла.

6917 а). До кревних і знакомих з с. Старе-Константинів від Рузич Насті.

6917 б). Петренко Настя, літ 25, пристійна, вийшлаб замуж за українського фармера або робітника.

6918 а). До друзів та знакомих з с. Пінок від Шпак Михайла.

6918 б). Голубинцев (муж і донька), Куда Григорія і Евдокії, Маслюк Аллевтини від Голубинцев Ліни.

6919. Гулядик Михайла від Гулядик Юлі з с. Лісковате, Добромиль.

6920. Процик Юліяна від Процик Марії (Комісар).

6921 а). Грегорський Степана з с. Гірне, Стрий, о. Трух Гр. від Грегорська Катерини (Брунабенд).

6921 б). Юрів Катерини Мик. від Осланів Федора з Донецької области.

6921 в). Крайкель від Крайкель Надії.

6822. Рішко Йохен з с. Дуліби, Стрий, від Рішко Василя.

6923. Угляк Юрка від Угляк Василя.

6925 а). Маціївський Василя з с. Березина, Радехів, від Маціївський Йосифа.

6925 б). Берник Теодора від Дичій Юрка з с. Покиничі, Стрий.

6925 в). Булзак Андрія, Кухар Марії від Дармохвал Петра.

6926. Курчинський Михайла, Іщук Анастазії з Бучача від Рогатинський Івана.

6927. Рудий Юрка від Рудий Панька з с. Дністрик Дуб Турка.

6928. Сурмай Іллі від Сурмай Феля з с. Гнила, Стрий.

6929. Бриндас Степана з Іворова від Бриштан Марії (Бриндас).

6930. Трускало Івана від Трускало Тихона син Степана.

6932. Деркач Галина з села Кобли від Климович Сергія.

6933. До стр братів, Гайва Олекси з с. Сілець, Підгайці, від д-ра Шидловський Осипа з с. Галич.

6935. Шпитко Дмитра з с. Іспас від Шпитко Миколи.

6936 а). Майорчак Івана і Василя з с. Ічнин, Перемишляни, від Майорчак Михайла.

6936 б). Війтишин Михайла від Романчук Федора.

6937 а). Балабанович Івана і Ольги від Солчі Миколая.

6937 б). Гайдук Василя з Вижниці, Буковина, Матійчук Марти, Іремчук Корнелії від Гайдук Розалії.

6938. Гарасимович Софія, 27 літ, студентка з с. Олениці, Ірослав, просить о афідевіт.

6939. Мельничин Михайла з с. Кривка, Турка, Чабалка Ілька від Чабалка Івана.

6940 Олексенко Марти з с. Єрковиці, Київ, від Паславська Анни (Бутовська).

6941 а). Буцько Федора, Коваленко Петра з с. Бакштей, Воложін, від Гриляк Марії.

6941 б). До односельчан з с. Дзвиняч, Надвірна, від Гнатюк Юрка.

6942. Сокальський Ілька з с. Грозьова, Добромиль, від родини.

6943. Кулеба Параньки Михайлини з с. Рай, Бережани, від Градовський Дмитро з с. Гиновичі, Бережани.

6944 а). Плюта Юрка від Плюта Олекси.

6944 б). Крупа Ірини і Марії від Клосевич Теофілі (Девосер).

6944 в) Сушко Петра від Сушко Степана.

6944 г). Сорохман Федора і Андрія від Сорохман Осипа Іванович.

6944 г). Месеренко Насті від Месеренко Анни Петрівна.

6944 д). Кавеський Евгенія Іванович від Кавеська Марії.

6945. Мельничук Олекси від Мельничук Григорія з с. Сороки, Бучач.

6946. Барнич Василя з села Берлоги, Калуш, від Юрчишин Дмитра.

6947. Барабаш Ізидора з с. Старі Богородчани, Станиславів, від Лапко Василя.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee

P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ТАРЗАН, ч. 1610. Пропавша дівчина.

Під час, коли вичерпана з сил дівчина спочивала, вона розповіла, що з нею сталося.

„Я називаюся Кристина Зорна" — сказала вона — „і я відбилася від ватаги ловців. Мабуть вони вважають мене за погибшу. Та я мушу дігнати їх, заки вони дійдуть до побережжя".

„Ми збудуємо, для тебе сплав" — вдповів Тарзан. „Тоді я завезу тебе до твоїх приятелів".

Та коли він звернувся до Товни за поміччю, вона щезла десь разом із своїми леопардами.